

Minister Spraw Zagranicznych

K817-2103-26-07/2

Warszawa, dnia 27 grudnia 2007 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 28.12.07

Pan Bogdan BORUSEWICZ 7801 podpis.....
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z oświadczeniem złożonym przez Pana Senatora Stanisława Bisztygę podczas 2. posiedzenia Senatu RP w dniu 28 listopada 2007 r. w sprawie niewłaściwego sposobu traktowania firm polskich świadczących usługi budowlane na rynku niemieckim uprzejmie informuję:

Dostęp do niemieckiego rynku usług po akcesji Polski do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r. został tylko częściowo zliberalizowany i jest dla usługodawców z nowych krajów członkowskich UE, w tym Polski, zawężony zarówno przedmiotowo, jak i terytorialnie przez ograniczenia wynikające z okresów przejściowych. Ograniczenia te obejmują świadczenie usług przez delegowanych pracowników w sektorze usług budowlanych i pokrewnych, sprzątaniu przemysłowym oraz dekoratorstwie wnętrz. Świadczenie usług w tym zakresie odbywa się nadal w ramach kontyngentu na podstawie polsko-niemieckiej Umowy z 31 stycznia 1990 roku w sprawie delegowania pracowników polskich przedsiębiorstw w celu realizacji umów o dzieło w RFN, która stała się załącznikiem Traktatu Akcesyjnego. Umowa ta zachowuje limitowany dostęp polskich firm do rynku niemieckiego, równocześnie jednak stanowi źródło rozbieżnych interpretacji w świetle niemieckiego prawa pracy. Dostęp pozostałych usługodawców z ośmiu nowych państw członkowskich, w tym również z Polski, do niemieckiego rynku pracy został zliberalizowany. Po pierwszych dwóch latach od akcesji Polski do UE, tj. po 1 maja 2006 r., zgodnie z decyzją Rządu Federalnego podjętą na wniosek Federalnego Ministra Pracy i Polityki Społecznej okresy przejściowe uległy przedłużeniu o kolejne trzy lata w stosunku do UE-8. Możliwe jest kolejne ich przedłużenie o 2 lata.

Przystąpienie Polski do UE i związana z tym możliwość korzystania przez polskich obywateli ze swobód unijnych w zakresie przedsiębiorczości, zbiegło się z niekorzystną sytuacją społeczno-gospodarczą i polityczną w RFN, co nie pozostało bez wpływu na warunki funkcjonowania polskich firm budowlanych na terenie Niemiec. Niektóre przedsięwzięcia administracji niemieckiej wobec zagranicznych przedsiębiorstw budowlanych działających na rynku RFN miały zapobiegać pogorszeniu sytuacji na miejscowym rynku pracy, w tym zwłaszcza w branży budowlanej. Znaczącą barierę dla działalności polskich usługodawców (wyluczając dziedzinę renowacji zabytków) stanowiło wprowadzenie w Niemczech okręgów zamkniętych ze względu na wysokie bezrobocie (niektóre okręgi w starych krajach związkowych i nowe kraje związkowe RFN). Najistotniejsze zmiany w relacji zagraniczni przedsiębiorcy – niemiecka administracja pociągnęło za sobą jednak wejście w życie z dniem 1 stycznia 2004 r. nowej ustawy dotyczącej zwalczania nielegalnego zatrudnienia w RFN. Na mocy tego aktu prawnego, uprawnienia kontrolne zostały przesunięte z urzędów pracy na policję celną.

Zmiany te przyczyniły się zasadniczo do zaostrzenia kontroli zagranicznych przedsiębiorstw i radykalizowały formę operacji kontrolnych.

Fakt, że najwięcej zgłoszeń w kwestiach utrudnień w świadczeniu usług przez polskich przedsiębiorców odnotowano w RFN, wynika m.in. z intensywności zaangażowania na tym rynku polskich firm. Podejmowane przez władze polskie działania służące ochronie interesów polskich podmiotów gospodarczych w RFN mają charakter złożony i nie ograniczają się wyłącznie do interwencji w sprawach indywidualnych.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych, stosownie do swoich kompetencji, wykorzystując placówki dyplomatyczne, na bieżąco śledzi sytuację polskich firm oraz informuje odpowiednie resorty i instytucje w kraju o problemach zgłaszanych przez przedsiębiorców. Placówki polskie, doceniając znaczenie znajomości miejscowego prawa dla zapobiegania sytuacjom konfliktowym, dokonują analizy i przekazują informacje dotyczące bieżących zmian w miejscowym prawie i uwarunkowań prowadzenia działalności gospodarczej do właściwych instytucji w kraju w celu ich upowszechnienia.

Oprócz działań informacyjnych w przypadkach pisemnych skarg kierowanych do polskich przedstawicielstw za granicą, podejmowane są czynności interwencyjne na rzecz polskich przedsiębiorców, odpowiednie do rangi i charakteru zgłaszanego problemu, w ramach praktyki konsularno-dyplomatycznej bądź na szczeblu politycznym. Najwięcej spraw interwencyjnych ze względu na tradycyjnie znaczną obecność w zachodnich krajach związkowych polskich firm usługowych, a w szczególności budowlanych, odnotował Wydział Ekonomiczny Konsulatu Generalnego w Kolonii. W sprawach wymagających wystąpienia do prokuratury lub sądu podejmowano wspólne interwencje z Wydziałami Prawnymi właściwych Konsulatów Generalnych. Wydział Ekonomiczny Ambasady w Berlinie podejmował interwencje każdorazowo w sytuacji, gdy wymagało to kontaktów z właściwymi ministerstwami federalnymi. Od momentu akcesji Polski do UE placówki dyplomatyczne w RFN interweniowały między innymi na rzecz takich firm jak: POLKAT (aresztowanie kierownictwa firmy), KOTŁOMONTAŻ (sprawa naliczania wysokich kar), SOLBUD (niesłuszne naliczenie należności przez kasę urlopową), czy WESTBUD oraz CHEMOBUDOWA (drastyczne metody kontroli). Interwencje podejmowano także na rzecz firmy WAWEL, ELTAR, POLGARD i wielu innych.

Należy zaznaczyć, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych dołożyło również starań, aby kwestie dotyczące rynku pracy, przepływu pracowników i usług, niewłaściwego traktowania polskich usługodawców w RFN, niewspółmierności stosowanych przez niemieckie organy kontrolne metod i środków były podnoszone również na najwyższym szczeblu politycznym. Problemy te są wprowadzane do agendy rozmów przedstawicieli rządu oraz na bieżąco dyskutowane z naszymi partnerami w rozmowach dwustronnych, w grupach roboczych (np. polsko-niemiecka *Grupa Robocza ds. Umowy z 1990 roku w sprawie delegowania pracowników polskich przedsiębiorstw w celu realizacji umów o dzieło w RFN*, polsko-niemiecka *Grupa Konsultacyjna ds. Swobody Świadczenia Usług*), komisjach landowych (polsko-bawarskich, polsko-saksońskich), jak też na forum Unii Europejskiej.

Według oficjalnych wyjaśnień władz niemieckich, przedsięwzięcia administracji niemieckiej wobec zagranicznych przedsiębiorstw budowlanych działających na rynku RFN dotyczą w tym samym stopniu usługodawców z Polski, co z innych krajów członkowskich UE, a zatem nie mogą być postrzegane jako dyskryminujące wyłącznie polskich przedsiębiorców. Ponadto władze niemieckie stanowczo podkreślają, iż zaostrzone środki kontrolne mieszczą się w granicach obowiązujących w RFN przepisów. W tym kontekście stwierdzić należy, że szeroki zakres kontroli obejmujący warunki placowe, BHP, warunki socjalne, jak też precyzyjne przygotowanie akcji kontrolnych stwarzają duże prawdopodobieństwo wykazania nieprawidłowości działania zagranicznych przedsiębiorstw. Działania kontrolne władz niemieckich budzą natomiast zastrzeżenia natury pozaprawnej. Strona polska kwestionuje przede wszystkim metody i sposób prowadzenia kontroli,

często niewspółmierne do skali zjawiska oraz deklarowanych swobód przepływu usług i przedsiębiorczości w krajach UE, w tym również w RFN.

W rozmowach dwustronnych strona polska zwraca również uwagę na tendencyjną medializację tematu działań kontrolnych dokonywanych w polskich przedsiębiorstwach, która szkodzi zarówno wizerunkowi Polski, jak i polskim przedsiębiorcom legalnie działającym w RFN. Stan ten nie tworzy sprzyjającego klimatu dla rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej i implementacji zasad jednolitego rynku w UE.

Ze względu na rosnącą rolę usług i ich eksportu w gospodarce, problem zapewnienia równych szans polskim podmiotom gospodarczym na rynkach unijnych jest traktowany przez MSZ priorytetowo. Wszelkie sygnały dotyczące nieprawidłowości w tym zakresie są i będą analizowane przez właściwe departamenty resortu z należytą uwagą. W celu wypracowania wraz z innymi resortami najbardziej skutecznych metod obrony interesów polskich przedsiębiorców za granicą Ministerstwo Spraw Zagranicznych zorganizowało w październiku 2006 r. międzyresortową naradę nt. sytuacji polskich firm świadczących usługi w państwach UE, jak również w dniu 31 maja 2007 r. w Ambasadzie RP w Berlinie międzyresortowe konsultacje z udziałem przedstawicieli środowisk przedsiębiorców świadczących usługi w RFN. Planowane jest kolejne spotkanie tego typu na początku 2008 roku.

Wyrażam przekonanie, że podejmowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych działania będą coraz bardziej skutecznym instrumentem zapobiegania negatywnym zjawiskom utrudniającym rozwój eksportu polskich przedsiębiorstw. Trudno jednak podzielić tezę o spadku aktywności polskich firm usługowych w RFN, jako jednoznacznej konsekwencji dyskryminacyjnych praktyk, gdyż w świetle obserwacji i analiz poczynionych przez polskie placówki zagraniczne należy to zjawisko łączyć głównie ze zmieniającymi się strumieniami polskiego eksportu usług, jak też zmieniającymi się uwarunkowaniami makroekonomicznymi.

Pragnę podkreślić, że z uwagi na złożony charakter problematyki sygnały o problemach polskich przedsiębiorstw na rynkach UE winny być każdorazowo przekazywane zarówno do MSZ, jak i MPiPS, MG oraz UKiE. Zakres problemów zasygnalizowanych w oświadczeniu Pana Senatora Stanisława Bisztygi, wykracza poza ustawowe kompetencje Ministra Spraw Zagranicznych, a zatem w celu uzyskania wyczerpującej odpowiedzi niezbędne są konsultacje z Ministerstwem Gospodarki właściwym w zakresie świadczenia usług w RFN, jak też wydawania zezwoleń dla zagranicznych usługodawców w Polsce oraz Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, które zajmuje się kwestiami przepływu pracowników oraz ewentualną renegocjacją umów dwustronnych w zakresie polityki pracy. Ze względu na szereg specyficznych problemów związanych z realizacją *Umowy z 31 stycznia 1990 roku w sprawie delegowania pracowników polskich przedsiębiorstw w celu realizacji umów o dzieło w RFN*, wydaje się celowe dokonanie oceny jej dotychczasowego funkcjonowania i przedstawienie w porozumieniu z przedstawicielami sektora firm budowlanych wniosków, co do jej ewentualnej renegocjacji lub wypowiedzenia.

Odnosząc się do postulatu Pana Senatora, aby zagadnienia obrony interesów polskich przedsiębiorców w RFN włączyć do agendy rozmów politycznych, MSZ deklaruje, że będzie w dalszym ciągu konsekwentnie zabiegało o aktualizowanie tej problematyki w ramach zarówno dwustronnych kontaktów politycznych, jak też, w przypadku konieczności, na forum UE.

Z poważaniem

wz. Ministra Spraw Zagranicznych
Sekretarz Stanu

Jan Borkowski